Cena egz. zł. 1.50

BUCHALTER POLSKI

MIESIĘCZNIK

ORGAN POLSKIEGO ZWIĄZKU BUCHALTERÓW-RZECZOZNAWCÓW, BUCHALTERÓW-BILANSISTÓW I ICH POMOCNIKÓW W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Pod redakcją ANTONIEGO JULJANA SZYLLERA

Rok 3 Warszawa, Październik 1930 r. Nr. 10 (32)

Od Administracji.

P. P. Prenumeratorom, którzy nie uregulowali jeszcze prenumeraty do końca roku bież., załączamy blankiety nadawcze na P. K. O. z wpisanemi już sumami należności do uregulowania. Prosimy o rychłą wpłatę.

Z ŻYCIA ZWIĄZKU

Telefon związkowy od d. 19 b. m. zmieniony jest na Nr. 764-04. W związku z ogólną zmianą numeracji telefonów w W-wie Zarząd wzywa kol. kol. Członków, zamieszkałych i pracujących w W-wie, do powiadomienia kancelarji Związku o nowych osobistych lub też firmowych numerach.

Kol. kol., zamieszkali w Warszawie winni sami zgłaszać się po odbiór egzemplarzy „Buchaltera Polskiego" do kancelarji Związku w godz. 9 — 2 i 19 — 21.

Na zebrania i wieczory dyskusyjne dopuszczani będą tylko członkowie, posiadający legitymację członkowską, którą należy okazać przy wejściu na salę obrad oraz zapisać numer jej przy nazwisku swojem na liście obecności. W korespondencji ze Związkiem należy również zaznaczać numer legitymacji.

Pokaz buchalterji przebitkowej, projektowany na d. 1 i 2 listopada r. b. przeniesiono na d. 27 i 28 kwietnia r. p. Stało się to wskutek wielu zgłoszonych życzeń kol. kol. buchalterów, którzy oświadczali, że termin dwumiesięczny przed nowym rokiem jest zbyt krótki dla opracowania planu reorganizacji i wprowadzenia jej w życie. Po pokazie w kwietniu r. p. kol. kol. buchalterzy będą mieli odpowiedni czas do zastanowienia się i zdecydowania, który z systemów będzie praktyczniejszy dla danej firmy.

Termin Walnego Zgromadzenia Rocznego, sprawozdawczego za rok bieżący — 1930-ty, już teraz decyzją Zarządu ustalono na sobotę, d. 25 kwietnia r. p.

2-gi Wszechpolski Zjazd Buchalterów z udziałem buchalterów polaków, nietylko należących do Związku naszego, zwołany będzie na niedzielę, d. 26 kwietnia r. p. Szczegóły, dotyczące Zjazdu, podane będą w n-rze następnym.

Trzeci Oddział n/Związku został otwarty w Brześciu nad Bugiem. W niedzielę d. 5 października r. b. pod przewodnictwem kol. Piotra Warchoła i w obecności delegatów Zarządu Głównego: prezesa, kol. A. J. Szyllera i członka Zarządu kol. J. Grabińskiego odbyło się pierwsze zebranie organizacyjne Oddziału. Na zebraniu powołano Komitet w osobach kol. kol.: Hermana Alberta Forbiechlera, wicedyr. Oddz. B-ku dla H. i P., Piotra Warchoła i Zgliczyńskiego Stanisława, na zastępców członków Komitetu powołano kol. kol. Dobrowolskiego i Preissa. Po zebraniu odbył się w sali miejscowej Resursy Obywatelskiej obiad koleżeński. Siedziba Oddziału znajduje się przy ul. Dąbrowskiego 14 (lokal Bku dla H. i P.).

OD REDAKCJI.

Z powodu przedłużającej się jeszcze kuracji kol. Stanisława Lipińskiego, wiceprezesa n/Związku, druk ciągu dalszego pracy kol. Lipińskiego p. t. „Rachunkowość samorządowa" uległ chwilowo przerwie, lecz spodziewamy się, że kol. Lipiński rychło wróci do zdrowia i wówczas rozpoczniemy dalszy druk Jego cennej pracy.

Buchalter Polski

ORGAN POLSKIEGO ZWIĄZKU BUCHALTERÓW-RZECZOZNAWCÓW, BUCHALTERÓW-BILANSISTÓW I ICH POMOCNIKÓW W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Redakcja i Administracja
Warszawa, Nowy Świat 3
telefon 764-04

Miesięcznik

Redaktor przyjmuje w poniedziałki od 6 do 7 wieczór.
Warunki prenumeraty i ogłoszeń na stronie ostatniej.

Rok III. Warszawa, Październik 1930 r. Nr. 10 (32)

TREŚĆ ZESZYTU:

DO BUCHALTERÓW — POLAKÓW!

Obowiązkiem Waszym jest stanąć do urn wyborczych w dn. 16 i 23 listopada r. b.!

Niech żadnego z Was nie zbraknie! Chwila obecna w Polsce jest historyczna. Stanowisko wyborców zdecyduje, jaką Polska być powinna, gdyż od silnej, racjonalnej struktury wewnętrznej, opartej na poszanowaniu zasad prawnych oraz norm, przyjętych dla ładu wewnętrznego przez nas samych polaków, zależy los dalszy Polski Niepodległej.

Musimy zdać sobie sprawę, że tylko wówczas Polska zdolna będzie oprzeć się naporowi wrogich sąsiadów ze wschodu i zachodu, gdy w Polsce społeczeństwo będzie świadome programu swojego, gdy w Polsce, żądającej na zewnątrz od innych poszanowania traktatów i umów wzajemnych, każdy obywatel bez różnicy stanowiska swojego czy to państwowego, czy też prywatnego, szanować i wypełniać będzie normy i przepisy własne, wewnętrzne.

Kto nie szanuje praw własnych, stanowionych przez siebie, nie może żądać, by był szanowany przez innych!

Stawmy się więc gromadnie na głosowanie, dopilnujmy najbliższych z rodziny i znajomych, aby każdy spełnił obowiązek swój.

Powstrzymywanie się od głosowania w chwili obecnej jest niedopuszczalne i wprost karygodne wobec przyszłości kraju naszego.

Związek nasz, jako organizacja ściśle zawodowa, nie bierze udziału w akcji wyborczej, politycznej, natomiast każdy z członków winien wykonać obowiązek obywatelski, tak ważny w chwili obecnej.

Niech więc każdy z Was głosuje według sumienia własnego, zrobiwszy poprzednio rachunek sumienia za 12-to letni okres odzyskanej Niepodległości. Wybór list kandydackich niewielki, ograniczony, gdyż toczy się walka zasadnicza.

Niech więc każdy głosuje pod groźbą przekleństwa pokoleń następnych!

Nie wolno nam być obojętnymi widzami, musimy stać się czynnymi obywatelami!

A więc do urny wyborczej, wszyscy, bez wyjątku, z głosem, lecz głosem rozwagi i sumienia!

A. J. SZYLLER.

ZARYS PODWÓJNEJ RACHUNKOWOŚCI ROLNEJ

(Przedruk i stosowanie wzorów bez zezwolenia autora wzbronione).

(Ciąg dalszy.)

Zestawienie miesięcznych obrotów na kwitach miesięcznych przeprowadza buchalter w następujący sposób. Po wykończeniu kwitów za ostatni dzień miesiąca i załączeniu ich do odpowiednich teczek, buchalter wyjmuje ze skrzynki kolejno każdą teczkę i na podstawie zebranych w niej kwitów zestawia kwit miesięczny, najpierw dla przychodu danego ziemiopłodu lub produktu, a następnie dla rozchodu.

Kwit miesięczny otrzymuje ostatni numer kwitu dziennego, znajdującego się w teczce z dodatkiem litery A. W miejscu na to przeznaczonem wpisuje się nazwę danego ziemiopłodu, względnie produktu na pierwszej linji, na następnej zaś nazwę miesiąca, za który kwit zestawiono (patrz wzory w n-rze poprzednim).

W rubryce, przeznaczonej na treść obrotu, wpisuje się dokładnie każde źródło przychodu osobno, podając ogólną ilość przychodu danego ziemiopłodu z tego źródła. Następnie dla każdej pozycji kwitu wstawia się w odpowiedniej rubryce cenę jednostkową,

obliczoną jako przeciętną, o ile produkty były nabyte lub już posiadały obliczoną cenę, albo też podaje się obliczoną cenę przedwstępną sposobem wyżej podanym. Na podstawie tych cen oblicza się wartość obrotu danej pozycji i wpisuje się ją do rubryki „wartość".

Dla przychodu owsa, naprzykład, treść miesięcznego kwitu przychodowego wyglądać będzie, jak niżej:

Omłócono z pola 2	245 q 50 kg	po 18 zł.	4.419 zł. — gr.
„ z pola 8	583 q 25 kg	„ 19 zł.	11.081 zł. 75 gr.
do przeniesienia	828 q 75 kg	po 18,74 zł.	15.500 zł. 75 gr.

W dolnem więc przeniesieniu podajemy przeciętną cenę przedwstępnego własnego kosztu produkcji. Cena ta będzie obowiązywać przy obliczaniu wartości pieniężnej wydanego owsa za ubiegły miesiąc.

Miesięczny kwit przychodowy buchalter włącza do teczki, dzienne zaś kwity odkłada do archiwum Zarządu.

Taką samą manipulację przeprowadza się z kwitami rozchodowemi. Dla owsa miesięczny kwit rozchodowy będzie się przedstawiał następująco:

z przeniesienia			
dla koni cugowych	6 q 00 kg	po 18,74 zł.	112 zł. 44 gr.
dla fornalek	38 q 40 kg		719 zł. 62 gr.
dla buhaja	1 q 20 kg		22 zł. 49 gr.
dla cieląt	3 q 00 kg		56 zł. 22 gr.
na siew pola 3	39 q 50 kg		740 zł. 23 gr.
na siew pola 9	38 q 90 kg		747 zł. 73 gr.
do przeniesienia	127 q 00 kg	po 18,74 zł.	2.398 zł. 73 gr.

W teczce „Owies" będziemy więc mieli z jednej strony miesięczny kwit przychodowy, z którego widzimy ,że ogólny przychód owsa wynosi 828 q 75 kg wartości 15.500 zł. 75 gr. Z drugiej strony na kwicie rozchodowym w dolnem przeniesieniu mamy podany ogólny rozchód owsa, mianowicie: 127 q 00 kg. wartości 2.398 zł. 73 gr. A zatem pozostało na pierwszy dzień następnego miesiąca 701 q 75 kg. owsa wartości 13.102 zł. 02 gr.

W powyższy sposób buchalter zestawia miesięczne kwity dla wszystkich ziemiopłodów i produktów oraz zapasów i dopiero wtedy przeprowadza przez Dziennik Księgi Głównej obroty, dokonane w ubiegłym miesiącu, odznaczając na każdym kwicie numer pozycji Dziennika.

Jak widzimy z powyższego, manipulacja z kwitami przychodowemi i rozchodowemi nie jest trudna, ani też zawiła, daje nam dokładny obraz obrotu każdego ziemiopłodu, względnie produktu, a dla buchaltera o tyle jest dogodna, że zaoszczędza mu wiele czasu, gdyż wszelkie obliczenia i księgowania przeprowadza się tylko raz na miesiąc, a nie codziennie. W ciągu miesiąca kwity codzienne wykończa się tylko pod względem ilościowym po to, żeby móc obliczyć pozostałość w każdej żądanej chwili.

Rozchód magazynu. Do notowania wszelkich wydatków używa się kwitów rozchodowych, które tworzą, tak samo jak i przychodowe, bloczek w postaci kwitarjusza. Kwitarjusz ten zawiera **sto kwitów, lecz 200 kartek,** z których pierwsza pozostaje przy grzbiecie, druga, zapisana przez kalkę, jest odrywana. Kwity są drukowane na bladożółtym papierze, dla odróżnienia ich od kwitów przychodowych. Formularz tych kwitów jest taki sam, jak i przychodowych; zmiana polega tylko w napisach: zamiast Przychód mamy Rozchód i zamiast Przyjęto — Wydano.

Wypełnianie tych kwitów oraz dalsza manipulacja są takie same, jak i dla kwitów przychodowych, nie wymagają więc wyjaśnienia.

Sposób prowadzenia zapisów obrotów Spichrza i Magazynu w kwitach systemem kortotekowym nie jest uciążliwy i daje nam te wszystkie dogodności, które mamy przy prowadzeniu kartoteki, a więc zaoszczędza wiele pracy i czasu, dla administratora zaś jest nadzwyczaj celowy i łatwy w użyciu.

Pierwszym kwitem przychodowym jest zwykle kwit, w którym wpisujemy pozostałość podaną w Inwenturze, a zatem z Bilansu Otwarcia, poprzednio zaś wskazaną w Bilansie Zamknięcia. W treści zaznaczamy dokładnie skąd pochodzi ta pozostałość, a więc podajemy ją w następujący sposób:

P/g Bilansu Otwarcia pozostałość na 1-szy kwietnia 1930 r.

Miesięcznych kwitów przychodowych za rok będzie najwyżej 12. Na pierwszym miesięcznym kwicie będziemy mieli podaną pozostałość p/g Bilansu Otwarcia i przychód w pierwszym miesiącu roku rachunkowego, następnie będą kwity poszczególnych miesięcy roku.

Co się tyczy kwitów rozchodowych, to za rok może ich być najwyżej 13. Trzynastym kwitem będzie kwit wyrównawczy, tj. kwit, w którym podajemy ewentualne „manco", które okaże się przy porównaniu faktycznej pozostałości z książkową. Jest to rzecz nieunikniona, chociażby ze względu na samo wyschnięcie ziarna lub innego produktu, albo z powodu różnic wagi drobnych wvdatków, które w sumie okażą się wyższe, niż wynikałoby to ze zliczenia sum poszczególnych wydatków.

Wyrównanie, a raczej uzgodnienie książkowej pozostałości z faktyczną, przeprowadzamy w ten sposób, że różnicę, która się okaże, wpisujemy w ostatnim wyrównawczym kwicie tylko ilościowo lub wagowo, bez podawania jej pieniężnej wartości, przyczem w treści wyraźnie zaznaczamy, że jest to niedobór za cały rok obrachunkowy. Następnie na tym kwicie podajemy pozostałość już uzgodnioną, która przechodzi do Bilansu Zamknięcia. Z powyższego widzimy, że wartość faktycznej pozostałości ziemiopłodu lub towaru może przedstawiać wartość pieniężną wyższą, niż wynikałoby to z zapisów książkowych. Różnica ta będzie równa wartości pieniężnej „manca" ilościowego, względnie wagowego, które się okazało przy sprawdzaniu pozostałości w końcu roku.

Po wpisaniu do ostatniego kwitu rozchodowego Salda bilansowego, powinniśmy otrzymać zarówno dla przychodu jak i dla rozchodu te same sumy. Z podanego powyżej sposobu prowadzenia zapisów wszelkich obrotów, które są dokonywane w Spichrzu i Magazynie, widzimy, że potrzebne są do tego: Dziennik Spichrza i Magazynu oraz kwity przychodowe i rozchodowe magazynu.

Ponieważ buchalter wydaje magazynierowi kwitarjusze przychodowe i rozchodowe, już ponumerowane numeratorem, przeto musi prowadzić kontrolę wydanych kwitarjuszy i otrzymanych od magazyniera kwitów. W tym celu sporządza się zeszyt: jeden dla kwitów przychodowych, drugi dla kwitów rozchodowych. Zeszyty sporządza się z tego samego papieru, na którym są drukowane kwity, a więc różowe dla kwitów przychodowych a żółte dla rozcho-

dowych. Na każdej stronicy zeszytu wybijamy numeratorem kolejne numery, odpowiadające numerom bloczku. Przy wydawaniu magazynierowi świeżego kwitarjusza, buchalter zaznacza w zeszycie na stronie, posiadającej te same numery co wydawany kwitarjusz, datę wydania i nazwę folwarku, dla którego kwitarjusz wydano. Z chwilą gdy kwity zaczynają wpływać do Zarządu, buchalter wykreśla w odpowiednim zeszycie numery otrzymanych kwitów. W ten sposób buchalter ma nietylko ścisłą kontrolę wydanych i otrzymanych z powrotem kwitów, lecz widzi jednocześnie czy należy wysłać nowy kwitarjusz, żeby magazynierowi nie zabrakło kwitów.

Oprócz kwitów przychodowych i rozchodowych magazynu używamy jeszcze kwitów pomocniczych, któremi są: 1. kwit przesyłkowy, 2. kwity omłotowe, 3. asygnata magazynu i 4. zapotrzebowania.

Kwit przesyłkowy. Kwit przesyłkowy jest pisemnem zawiadomieniem odbiorcy, któremu ziemiopłód lub towar wysyłamy, jaką ilość, względnie wagę, wysłaliśmy. Kwitarjusz przesyłkowy posiada **sto kwitów lecz 300 kartek** i jest drukowany na papierze jasno popielatym. Pierwsza kartka pozostaje przy grzbiecie, druga i trzecia, zapisana przez kalkę, są odrywane. Jedną z nich podpisuje magazynier na dowód, że ziemiopłód był wysłany ze wskazanego w kwicie folwarku. Obiedwie kartki magazynier oddaje furmanowi, który ma dostarczyć ziemiopłodu odbiorcy. Odbiorca po otrzymaniu ziomiopłodu zatrzymuje kwit podpisany przez magazyniera, podpisuje drugi kwit, potwierdzając w ten sposób odbiór i wręcza go furmanowi, który po przyjeździe oddaje ten kwit magazynierowi. Dla magazyniera, a następnie i dla buchaltera, kwit, podpisany przez odbiorcę, jest dowodem rzeczowym, że wysłany ziemiopłód odbiorca otrzymał, a więc buchalter ma prawo na zasadzie tego kwitu oraz odpowiedniego kwitu rozchodowego magazynu obciążyć R-k odbiorcy.

Na asygnacie magazynowej i na kwicie przesyłkowym magazynier notuje numer kwitu rozchodowego, w którym podana jest ilość wysłanego ziemiopłodu odbiorcy, na kwicie zaś rozchodowym podaje numer asygnaty i kwitu przesyłkowego.

Formularz kwitu przesyłkowego jest taki sam, jak i kwitów przychodowych, względnie rozchodowych, brak w nim tylko rubryk do oznaczenia ceny i wartości pieniężnej.

Sposób wypełniania kwitu przesyłkowego i formularz są widoczne z poniższego wzoru.

Kwit przesyłkowy Nr. 2

Dnia *12 kwietnia* **1930 r. Wysłano z magazynu folwarku** *Korotyszcze.*

Komu: *Młyn parowy „Leonja" I Różańskiego w Lublinie*	Ilość	Waga	
		Q	kg.
Pszenicy	133 wr.	100	—
Żyta	133 wr.	100	—

wysłał:

Kwit przesyłkowy Nr. 2

Dnia *12 kwietnia* **1930 r. Otrzymano z Magazynu folwarku** *Korotyszcze.*

Kto: *Młyn parowy „Leonja" I. Różańskiego w Lublinie*	Ilość	Waga	
		Q	kg.
Pszenicy	133 wr.	100	—
Żyta	133 wr.	100	—

Asygn. Nr.
Rozch. Nr. **otrzymał:**

Kwity omłotowe. Kwity omłotowe właściwie są niczem innem, jak kwitami przesyłkowemi, przeznaczonemi tylko dla zewnętrznych potrzeb folwarku. Służą one do kontroli podczas młocki, czy transport ziarna, wysłanego przez pilnującego młocki do magazynu, był przyjęty przez magazyniera w ilości wysłanej.

Dla tego celu używa się zwyczajnych bloczków kwitarjuszowych, które można nabyć w każdym sklepie przyborów od pisania. Bloczki te powinny być potrójne, to znaczy mają posiadać pod jednym numerem trzy kartki. Jedna z nich pozostaje przy grzbiecie, druga i trzecia są odrywane, Na kartkach tych prowadzący i pilnujący młocki wypisuje nazwę młóconego zboża, podając numer pola, z którego pochodzi, ilość worków, ich wagę netto oraz gatunek zboża, a więc I-szy, II-gi lub pośledni.

Jeden z odrywanych kwitów jest podpisany przez prowadzącego młockę. Furmanowi są oddawane obadwa oderwane kwity. Magazynier, po otrzymaniu i sprawdzeniu dostarczonego transportu pod względem ilości worków i wagi netto, kwit podpisany zatrzymuje, drugi zaś podpisuje na dowód, że transport otrzymał. Wieczorem, po skończonej młocce, prowadzący młockę i magazynier uzgadniają posiadane kwity w celu sprawdzenia, czy nie zaszła jaka pomyłka. Wszystkie kwity pozostają u magazyniera, który na ich podstawie wpisuje ilość zboża, omłóconą za cały dzień, do Dziennika Magazynu i załącza kwity omłotowe do kwitów przychodowych i rozchodowych magazynu, odsyłanych buchalterowi.

Wieczorem po zakończeniu młocki może okazać się, że ostatni worek będzie niepełny. Wtedy należy zważyć go osobno i na kwicie podać jego wagę rów-

nież osobno. Wogóle zaś wszystkie wysyłane worki do spichrza powinne mieć tę samą wagę netto ziarna. Najlepiej, gdy worki będą zawierały po 50 kilogramów ziarna, gdyż ułatwi to obliczenie transportu.

Asygnata magazynowa. Asygnata magazynowa jest pisemnem poleceniem magazynierowi wydania czegokolwiek ze spichrza lub magazynu. Asygnatę magazynową ma prawo wydawać i podpisywać jedynie administrator majątku. Ponieważ wydawanie różnych ziemiopłodów i produktów na codzienne potrzeby folwarku są ustalone przez odpowiednie preliminarze i normy żywienia, przeto wszelkie inne wydawania ze spichrza i magazynu mogą być uskuteczniane jedynie na zasadzie asygnaty magazynowej.

Wydawanie ziemiopłodów kupcom, na ordynarję, dla dworu na potrzeby właściciela i wogóle na wszelkie inne wydatki, nie objęte preliminarzami i normami żywienia, magazynier uskutecznia tylko na podstawie asygnaty magazynowej, do której dołącza się szczegółowy wykaz, jak to bywa przy wydawaniu ordynarji dla służby.

Wykaz ordynarji należnej służbie powinien zawierać przedewszystkiem wykaz całej Czeladzi stałej, podzielonej na grupy, odpowiednio do wykonywanych funkcji, to znaczy: w ten sam sposób, jak to było podane przy omawianiu listy kontroli Czeladzi Stałej. Następnie dla każdego robotnika ma być dokładnie podany rodzaj oraz ilość należnego ziemiopłodu i, nakoniec, ma być w wykazie wymieniony czas za jaki ordynarja jest policzona. W tym przypadku na asygnacie wypisuje się tytuł wydatku, a więc „Ordynarja za III kwartał", a następnie wymienia się każdy rodzaj ziemiopłodu osobno i podaje się ogólną jego wagę, stosownie do ilości, wykazanej w szczegółowem zestawieniu.

Zapotrzebowanie Nr. 1

Dnia *3 kwietnia* **1930 r. Proszę wydać dla folwarku** *Korotyszcze.*

Do Kogo: *W. P. Józef Orbach w Lublinie, skład żelaza*	Ilość	Waga	
		Q.	kg.
Podkowiarki			50
żelaza 1/2" prętów okrągłego	2		
" 3/4 " "	5		
żelaza obręczowego kompletów	3		
gwoździ papowych skrzynek	1		
gwoździ 4"			10
gwoździ 1 1/2			5
pilników płaskich	2		
pilników trójgraniastych	2		
muterek 1/2"			2

Należność za towary, wymienione w niniejszem zapotrzebowaniu, będzie wypłacona jedynie przy jednoczesnem dołączeniu do niniejszego zapotrzebowania kwitów przychodowych magazynu, stwierdzających przyjęcie do magazynu folwarku towarów, wyżej wymienionych.

Jak widać z podanego wzoru, formularz asygnaty magazynowej jest taki sam, jak i kwitu przesyłkowego, to znaczy: posiada rubryki do wpisania ilości lub wagi, mającego być wydanym ziemiopłodu. W nagłówku rubryki przeznaczonej na podanie treści wydatku wpisujemy tytuł wydatku, względnie osobę, której ziemiopłód ma być wydany.

Sposób wypełnienia asygnaty jest widoczny z załączonego wzoru. Kwitarjusze asygnat magazynowych są drukowane na białym papierze i zawierają sto numerowanych kwitów, lecz 200 kartek, z których pierwsza pozostaje przy grzbiecie, druga, zapisana przez kalkę, jest odrywana.

Na asygnacie magazynowej magazynier jest obowiązany zanotować numer kwitu, względnie kwitów rozchodowych, w których podany jest rozchód ziemiopłodów, wymienionych w asygnacie magazynowej, na odpowiednich zaś kwitach rozchodowych ma być podany numer asygnaty magazynowej, na której podstawie wydano ziemiopłód. W ten sposób mamy kontrolę, czy ziemiopłody były właściwie rozchodowane.

Zapotrzebowanie. Zapotrzebowanie jest pisemnem zamówieniem u dostawcy wymienionych w Zapotrzebowaniu towarów, a zatem nie może ono służyć za dowód dostarczenia towarów i tem samem nie jest podstawą do rozrachunku z dostawcą, a tembardziej do wypłacenia mu należności za dostarczone towary.

Dla uniknięcia nieporozumienia w tym względzie, należy przed podpisem zamawiającego odbić stemplem następujące zastrzeżenie:

> „Należność za towary, wymienione w niniejszem Zapotrzebowaniu, będzie wypłacona jedynie wtedy, gdy jednocześnie dołączone będą do niniejszego Zapotrzebowania Kwity Przychodowe magazynu, stwierdzające przyjęcie do magazynu folwarku wyżej wymienionych towarów".

Asygnata Magazynu Nr. 1

Dnia *1 kwietnia* **1930 r. Wydać z Magazynu folwarku** *Korotyszcze.*

Komu: *Czeladzi stałej p-g załączonego wykazu*	Ilość	Waga	
		Q	kg.
Ordynarja za II-gi kwartał			
Pszenicy		11	50
Żyta		26	50
Jęczmienia		11	50

Rozchód Nr.

Zapotrzebowania ma prawo wypisywać jedynie administrator majątku, o ile uzna za potrzebny dla folwarku zakup towarów, których wykaz podaje mu rządca folwarku lub też magazynier.

Formularz Zapotrzebowania jest taki sam, jak i asygnaty magazynowej, różni się od niej tylko ty-

tułem „Zapotrzebowanie" oraz tekstem, umieszczonym za miejscem przeznaczonem na wystawienie daty. Tekst jest następujący: „Proszę o wydanie dla folwarku (tu jest pozostawione miejsce dla wymienienia nazwy folwarku) niżej podanych towarów:"

W nagłówku szerokiej rubryki, przeznaczonej do wypisania rodzaju i nazwy żądanych towarów wpisujemy nazwisko dostawcy lub nazwę firmy.

Wyżej omówione kwity magazynowe oraz Dziennik i kwity pomocnicze najzupełniej wystarczają do prowadzenia najszczegółowszych nawet zapisów, dotyczących obrotów spichrza i magazynu, i dają nam zupełnie wystarczającą kontrolę. Wszelkie inne kwity, poza wyżej omówionemi, byłyby niepotrzebnym balastem, zwiększającym pracę magazyniera i buchaltera i nie dawałyby żadnej korzyści.

(C. d. n.) BOL. JAXA-CHAMIEC.

BUCHALTERZY-RZECZOZNAWCY, USTANOWIENI PRZY IZBACH PRZEMYSŁOWO-HANDLOWYCH.

Wskutek wielu zapytań, nadsyłanych do redakcji w sprawie regulaminu dla buchalterów zaprzysiężonych, ustanowionych przez Izby Przemysłowo-Handlowe, podajemy niżej regulamin, uchwalony przez Prezydjum Izby Przemysłowo-Handl. w Warszawie, zaznaczając, że, według danych przez nas posiadanych, nie jest zamierzone w najbliższej przyszłości powiększanie liczby dotychczasowej 20 zaprzysiężonych buchalterów, tembardziej, że ci ostatni nie rozpoczęli jeszcze działalności swojej i nie zachodzi najmniejsza, uzasadniona potrzebami gospodarczemi, konieczność powiększania tej liczby.

REGULAMIN

w sprawie powoływania i działalności księgowych zaprzysiężonych przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie.

Na posiedzeniu w dniu 16 stycznia 1929 r. Prezydjum Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie uchwaliło następujący regulamin:

1. Na podstawie art. 4 p. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. o izbach przemysłowo - hadlowych (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 591) powoływani będą przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie księgowi zaprzysiężeni, na zasadach wskazanych w regulaminie niniejszym.

2. Księgowi zaprzysiężeni ustanawiani będą przez Izbę celem wydawania opinji i stwierdzenia stanu faktycznego w dziedzinie księgowości i rachunkowości.

3. Księgowi zaprzysiężeni mianowani będą przez Prezesa Izby w liczbie, określonej przez Prezydjum Izby.

4. Nominacja następuje na okres 3-letni. Przed upływem tego terminu może być księgowy zaprzysiężony wykreślony z listy na mocy decyzji Prezesa Izby.

5. Kandydaci na księgowych zaprzysiężonych winni: a) mieć nieskazitelną przeszłość, b) posiadać odpowiednie wykształcenie, niemniej wszakże aniżeli średnie, c) odbyć conajmniej pięcioletnią samodzielną praktykę księgowości oraz d) złożyć egzaminy w trybie przewidzianym w par. 8.

6. Oprócz wypadków przewidzianych w par. 4 niniejszego regulaminu mandat księgowego zaprzysiężonego gaśnie: 1) wskutek zrzeczenia się, 2) wskutek śmierci, 3) wskutek przeniesienia siedziby poza okrąg Izby.

7. W przypadkach, gdy kandydat ze względu na specjalne warunki daje dostateczną gwarancję posiadania niezbędnych kwalifikacji dla wykonywania zawodu księgowego zaprzysiężonego, prezydjum Izby na wniosek Prezesa może uwolnić go od spełnienia poszczególnych warunków, przewidzianych w par. 5.

8. Egzaminy, wskazane w p. d. par. 5, odbywają się w terminach, wyznaczonych przez prezesa Izby przed Komisją Egzaminacyjną, w skład której wchodzą: prezes Izby lub osoba przez niego wyznaczona jako przewodniczący, dwóch księgowych, wybranych przez zebranie księgowych zaprzysiężonych (par. 17) oraz jeden prawnik, wyznaczony przez Dziekana Rady Adwokackiej przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie. W razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego. Do czasu ustalenia pierwszego pełnego składu księgowych zaprzysiężonych członków komisji z ich grona powołuje prezes Izby. Kandydaci będą dopuszczani do egzaminów na mocy decyzji prezesa Izby.

9. Kandydaci na księgowych zaprzysiężonych, po złożeniu przepisanych egzaminów, lub po uwolnieniu ich od tych egzaminów w trybie przepisanym w par. 7, ulegają zaprzysiężeniu przez Prezesa Izby.

10. Księgowy zaprzysiężony winien mieć siedzibę w Okręgu Izby.

11. Izba wyznaczać może księgowych zaprzysiężonych, jako rzeczoznawców w okręgu Izby, do czynności dotyczących przedsiębiorstw, których główna siedziba znajduje się w okręgu Izby, a za zgodą zainteresowanych stron i poza okręgiem Izby.

12. Księgowi zaprzysiężeni winni wykonywać swe czynności bezstronnie, z całą starannością i sumiennością, ściśle przestrzegać przepisów prawa, i zachowywać godność swego stanowiska.

13. Księgowi zaprzysiężeni nie mogą pełnić czynności rzeczoznawców w razie istnienia stosunku, mogącego poddać w wątpliwość ich bezstronność. W tym wypadku księgowi zaprzysiężeni obowiązani są wyłączyć się.

14. Księgowemu zaprzysiężonemu nie wolno bez zgody osoby, której księgowość lub rachunkowość jest przedmiotem badania, podać do wiadomości publicznej i wogóle osób trzecich jakichkolwiek wiadomości, uzyskanych w związku z wykonywaniem czynności rzeczoznawcy. Postanowienie powyższe nie obowiązuje księgowego w stosunku do osoby, dającej mu zlecenie w granicach tego zlecenia.

15. Księgowi zaprzysiężeni mają prawo wykonywania innych zajęć poza przewidzianemi w par. 2 niniejszego regulaminu — wszakże za uwiadomieniem o tem prezesa Izby.

16. Przy udzielaniu opinji na piśmie księgowy zaprzysiężony winien odpis jej zachować w swych aktach. W razie śmierci księgowego zaprzysiężonego

prezes Izby wskaże, któremu z zaprzysiężonych księgowych mają być przekazane akta.

17. Księgowy zaprzysiężony obowiązany jest prowadzić dziennik, w którym winien notować każde zlecenie oraz zamieszczać wzmiankę o wykonaniu go. W razie śmierci księgowego zaprzysiężonego dziennik winien być złożony w Izbie.

18. Przynajmniej raz na kwartał odbywają się w lokalu Izby zebrania księgowych zaprzysiężonych, na zebraniach tych ustalane będą ogólne wytyczne dla działalności księgowych zaprzysiężonych. Na zebraniach tych przewodniczy osoba wyznaczona przez Prezesa Izby. Do kompetencji tych zebrań należy wybór 2 członków komisji egzaminacyjnej (par. 8). Protokuły zebrań winny być przedstawione prezesowi Izby.

19. Wszelkie skargi na księgowych zaprzysiężonych, związane z ich czynnościami zawodowemi, winny być wnoszone do Prezesa Izby.

20. Prezes Izby może w stosunku do księgowych zaprzysiężonych stosować następujące środki dyscyplinarne:

1) napomnienie, 2) naganę na piśmie z ostrzeżeniem wykreślenia z listy księgowych zaprzysiężonych.

21. Lista księgowych zaprzysiężonych i zmiany w niej ogłaszane będą w „Monitorze Polskim".

22. Zaprzysiężeni przy Izbie Księgowi legitymują się pismem nominacyjnem Izby, które obowiązani są zwrócić z chwilą wygaśnięcia mandatu.

23. Prezes Izby wydawać może instrukcje w granicach obowiązujących przepisów i regulaminu niniejszego, dotyczące zasad działalności księgowych zaprzysiężonych.

Przyp. Red. W sprawie tytułu „księgowy zaprzysiężony", który, zdaniem naszem, w zupełności nie odpowiada treści zawodu buchaltera - rzeczoznawcy, zamieszczony będzie specjalny artykuł.

BUCHALTERZY-RZECZOZNAWCY W DANJI

W dniu 15 kwietnia r. b. ogłoszono w Danji (za Nr. 124) ustawę o „statsautoriserede revisorer" (o autoryzowanych przez państwo rewidentach). Ustawę tę podajemy niżej w tłomaczeniu **kol. Jana Reicuga**.

§ 1.

Ministerstwo Handlu i Przemysłu mianuje zgłaszających się petentów na rewidentów, autoryzowanych przez państwo, o ile udowodnią, że

1. są obywatelami duńskimi,
2. zamieszkują w Danji,
3. mają lat co najmniej 25 i nie są ubezwłasnowolnieni, względnie nie znajdują się pod opieką,
4. posiadają uporządkowane stosunki majątkowe,
5. cieszą się dobrą opinją,
6. zdali egzamin, przewidziany w § 2.

Za udzieloną autoryzację wpłaca się Kr. 1·20 do kasy państwowej.

Osoby, które uzyskały nominację na państwowo autoryzowanych rewidentów, posiadają, prócz uprawnień, podanych w następnych paragrafach, wyłączny przywilej do tytułu „Państwowo autoryzowany rewident". Używanie nazw, które mogłyby kolidować z tytułem powyższym, mianowicie używanie słowa „rewizor" w połączeniu ze słowem „autoryzowany" lub też „autoryzowanych państwowo" jest zakazane.

§ 2.

Kto pragnie zostać autoryzowanym rewidentem, winien przez złożenie egzaminu przed Komisją Egzaminacyjną, ustanowioną przez Ministerstwo Handlu i Przemysłu, wykazać swe uzdolnienie do wykonywania tego zawodu. Specjalne przepisy, dotyczące postępowania egzaminacyjnego oraz opłat za egzamin, będą obwieszczone przez Ministerstwo. Zdającym egzamin, nie mogą być udzielane polecenia na przedstawianie wypracowań domowych, celem udokumentowania ich uzdolnień fachowych.

Do egzaminu mogą być dopuszczone osoby, które przynajmniej w ciągu 3 lat pracowały w biurze autoryzowanego przez państwo rewidenta, biorąc udział w nadarzających się tam pracach rewizyjnych. Ministerstwo może jednak po zasięgnięciu opinji od Komisji zrobić pewien wyjątek dla tych osób, które posiadają specjalność fachową w bankowości, ubezpieczeniu, w rachunkowości komunalnej etc.

W ciągu 3 lat po wejściu w życie niniejszej ustawy Ministerstwo jest władne zwolnić częściowo kandydata od wspomnianego w pierwszej części niniejszego paragrafu egzaminu, jeżeli kandydat przynajmniej w ciągu 4 lat wykonywał głównie samodzielne prace rewizyjne oraz posiada warunki wyłuszczone w § 1 (p. 1 — 5).

§ 3.

Autoryzowani przez Państwo rewidenci obowiązani są, przed otrzymaniem atestatu autoryzującego, do złożenia i podpisania przysięgi, zapewniającej, że powierzone im prace będą skrupulatnie i w najlepszej wierze wykonywane, oraz, że spełnią oni sumiennie swe obowiązki, jako państwowo autoryzowani rewidenci.

§ 4.

Państwowo autoryzowani rewidenci winni zameldować w Ministerstwie Handlu i Przemysłu, gdzie zamierzają założyć swe biuro i mogą tylko w jednem miejscu posiadać swój lokal, chyba, że Ministerstwo w drodze wyjątku da im inny przywilej.

§ 5.

Autoryzowani przez państwo rewidenci są władni do wydawania swej opinji o rachunkowości przedsiębiorstw dla użytku sądowego. Obalenie tej opinji nie jest jednak wyłączone.

§ 6.

Pierwszeństwo winno być dane autoryzowanym przez państwo rewidentom do składania wyjaśnień w sprawach rachunkowości. Również posiadają oni pierwszeństwo, jako rewidenci-rzeczoznawcy stosunków życia handlowego, mianowicie w myśl paragrafu 79 ustawy o upadłościach z dn. 25.3.1872, i winni być powoływani do spraw upadłościowych w/g. p. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 1905 roku, jako zaufani rzeczoznawcy rachunkowości.

§ 7.

Autoryzowani przez Państwo rewidenci nie mogą zajmować ani państwowych, ani komunalnych, ani też innych stanowisk. Ministerstwo Handlu i Przemysłu władne jest ustalić, które czynności zawodowe nie kolidują z charakterem zawodu rewidenta państwowo autoryzowanego.

§ 8.

Za wykroczenia w zakresie swej czynności i wpływsą do skrupulatnego wykonywania swej pracy zawodowej, oraz do takiej szybkości, na jaką pozwala charakter i stan powierzonych robót. Ponadto żądane honorarja nie powinny przekraczać granic słusznych wymagań.

Za wykroczenia w zakresie swej czynności i wpływów rewidenci pociągnięci będą do odpowiedzialności z § 144 Kodeksu Karnego. Ministerstwo Handlu i Przemysłu będzie mogło ustalić bliższe regulaminy i przepisy, tak co do stopnia odpowiedzialności jak i obowiązków państwowo autoryzowanych rewidentów oraz ich pełnomocników.

§ 9.

Nominacja autoryzowanego przez państwo rewidenta wygasa z chwilą utraty obywatelstwa duńskiego, lub też, gdy przestał zamieszkiwać w Danji. W tym ostatnim wypadku może Ministerstwo Handlu i Przemysłu wznowić nominację, skoro rewident ponownie zamieszka w Danji.

W razie ubezwłasnowolnienia rewidenta autoryzowanego traci moc jego nominacja.

W razie ogłoszenia upadłości autor. rewid. ustaje jego nominacja, aż do chwili wznowienia jej przez Ministerstwo Handlu i Przemysłu, co jednak może nastąpić dopiero — i w dodatku tylko wtedy, gdy zachodzą łagodzące okoliczności i gdy były rewident złoży deklarację wszystkich wierzycieli masy, stwierdzającą zupełne zadośćuczynienie ich żądaniom, lub też gdy wierzyciele wyrażą zgodę na wydanie masy.

Również wygasa nominacja państw. aut. rew., gdy Sąd zawyrokuje jego winę za czyn, uwłaczający w pojęciu opinji publicznej jego stanowisku i godności. Za przekroczenia, przewidziane paragrafem 253, traci autor. rew. państw. swą nominację na czas określony, lub też na zawsze, nawet gdy wykroczenia jego na mocy paragrafu 254 nie podlegały karze. Powyższe może być spowodowane przez wyrok, skutkiem wniesionego oskarżenia w sprawie karnej, lub też, o ile tego rodzaju sprawa nie była wytoczona, przez Ministerstwo Handlu i Przemysłu, na podstawie wdrożonego w tym celu dochodzenia.

Jeżeli wykroczenia państw. autor. rewidenta dokonane były w takich warunkach, że stają się karalne w myśl paragrafu 144, wprowadzając pewną chwiejność w powzięciu decyzji co do dłuższego lub też stałego kontynuowania działalności danego rewidenta, Ministerstwo może, o ile rewident nie zrzekł się z woli własnej swego mandatu wskutek wdrożenia dochodzenia karnego, spowodować odwołanie udzielonej swego czasu nominacji na czas określony, lub też na zawsze.

Poruszone w niniejszem paragrafie sprawy karne omawiane są, jako sprawy wywołujące utratę stanowiska, względnie nominacji. Utracona wskutek wyroku nominacja nie może być tak długo używana, dopóki wyrok nie będzie uchylony drogą rozstrzygnięcia prawnego. Za przekroczenia zawartych w tej ustawie przepisów i postanowień grozi kara pieniężna.

Ustawa niniejsza nabiera mocy obowiązującej z dniem 1 czerwca 1930 r.

Jednocześnie uchyla się ustawę z dn. 14 maja 1909 roku Nr. 117 o autoryzowanych przez państwo rewidentach. Udzielone na mocy tej ustawy nominacje mają moc obowiązującą narówni z nominacjami ustawy obecnej.

P. S. W n-rze następnym zamieścimy przepisy wykonawcze do powyższej ustawy.

LINJA ROZWOJOWA PRZEDSIĘBIORSTW A RACHUNKOWOŚĆ

Wiadomości o ilościowym stanie przedsiębiorstw przemysłowych, czy też handlowych w poszczególnych latach zasięgnąć możemy z odpowiednich roczników Departamentu Podatków i Opłat Ministerstwa Skarbu. *) Wydawnictwa te zawierają bardzo szczegółowe informacje co do każdorocznie wykupowanych świadectw przemysłowych z podziałem na poszczególne kategorje przedsiębiorstw i to według okręgów urzędów skarbowych podatków i opłat skarbowych.

Jak wiadomo, okręgi tych urzędów pokrywają się zasadniczo z okręgami administracyjnemi powiatów. Przy naszych rozważaniach posługiwać się będziemy danemi jedynie według okręgów izb skarbowych, a to celem większej przejrzystości. Badaniom poddamy ilość świadectw przemysłowych, wykupionych przez przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe w ostatnim okresie trzyletnim, t. j. w latach 1927, 1928 i 1929.

Dla ścisłości zaznaczamy, że wobec nieopublikowania jeszcze przez Ministerstwo Skarbu danych statystycznych za rok 1929, informacje za ten rok czerpać będziemy z tymczasowych zestawień Departamentu Podatków i Opłat powołanego Ministerstwa.

Ogólna ilość czynnych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych łącznie wynosiła w roku 1927-ym 651.423 jednostek w rozumieniu Ustawy o państwowym podatku przemysłowym, w roku 1928-ym 659.752, w 1929 roku zaś czynnych było 642.769 przedsiębiorstw. Rozmieszczenie omawianych przedsiębiorstw ilustruje poniższa tablica:

Okrąg Izby Skarbowej	1927	1928	1929
Białostockiej	30.875	30.470	29.409
Kieleckiej	57.283	55.306	53.725
Krakowskiej	47.472	50.375	50.143
Lubelskiej	46.276	45.018	42.907
Lwowskiej	106.483	110.797	107.914
Łódzkiej	68.337	67.925	65.172
Poleskiej	32.386	32.836	31.891

*) Statystyka akcji wymiarowej i poborowej podatków bezpośrednich, opłat stemplowych i danin pokrewnych.

Okrąg Izby Skarbowej	1927	1928	1929
Pomorskiej	24.592	25.717	25.815
Warszawskiej Grodzkiej	49.047	49.436	47.517
" Okręgowej	50.202	48.643	47.624
Wielkopolskiej	54.879	56.940	56.238
Wileńskiej	23.070	21.627	20.812
Wołyńskiej	31.596	32.539	31.069
Śląskiego Urzędu Wojew.	28.965	32.123	32.532
W całej Rzeczypospolitej	651.423	659.752	642.769

Naogół w stosunku do stanu w roku 1927 ilość przedsiębiorstw w roku 1928 zwiększyła się o 8329 jednostek (t. j. 2%), zaś w roku 1929 zmniejszyła się o 8654 (t. j. 1,3%).

Biorąc za podstawę rok 1927, wzrost ilości przedsiębiorstw w roku 1928 zdarzył się w następujących okręgach izb: Krakowskiej—2903, Lwowskiej—4314, Poleskiej — 450, Pomorskiej — 1125, Warszawskiej Grodzkiej — 389, Wielkopolskiej — 2061, Wołyńskiej — 943, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego — 3158 przedsiębiorstw. Największa zatem zwyżka nastąpiła w okręgu izby Lwowskiej, a następnie na G. Śląsku.

Mimo ogólnego zwiększenia się w roku 1928 ilości przedsiębiorstw, w niektórych okręgach liczba ich zmalała, m. in. w okręgu Izby Skarbowej Białostockiej ubyło 405 przedsiębiorstw, w okręgu Izby Kieleckiej — 1977, Lubelskiej — 1258, Łódzkiej — 442, Warszawskiej Okręgowej — 1559, Wileńskiej—1443.

W roku 1929 na ogólne zmniejszenie się ilości przedsiębiorstw złożył się ubytek ich w następujących okręgach: Białostockiej Izby Skarbowej, gdzie w porównaniu do stanu w r. 1927 ubyło 1466 przedsiębiorstw, Kieleckiej — 3558 przedsiębiorstw, Lubelskiej — 3369, Łódzkiej — 3164, Poleskiej — 495, Warszawskiej Grodzkiej — 1530, Warszawskiej Okręgowej — 2578, Wileńskiej — 2258, Wołyńskiej — 527 przedsiębiorstw.

Niemniej jednak również w roku 1929 ilość przedsiębiorstw w niektórych okręgach wzrosła w porównaniu do r. 1927. Są to okręgi izb: Krakowskiej, gdzie przybyło 2671 przedsiębiorstw, Lwowskiej — 1431 przedsiębiorstw, Pomorskiej — 1223, Wielkopolskiej — 1359 i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego — 3567 przedsiębiorstw. Stopniowy, nieprzerwany, w okresie lat 1927 — 1929 wzrost ilości przedsiębiorstw odbywa się jedynie w okręgu Izby Skarbowej Pomorskiej (24.592, 25.717, 25.818) oraz Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (28.965, 32.123, 32.532). Nieprzerwanie maleje ilość przedsiębiorstw w okręgach izb: Białostockiej, Kieleckiej, Lubelskiej, Łódzkiej, Warszawskiej Okręgowej i Wileńskiej.

W roku 1929 największa ilość przedsiębiorstw znajdowała się w okręgu Izby Lwowskiej — 107.914 przedsiębiorstw, najmniejsza — 20.812 w okręgu Izby Wileńskiej. Zważywszy atoli, że okrąg Izby Lwowskiej obejmował wówczas aż trzy województwa (Lwowskie, Stanisławowskie i Tarnopolskie), pierwszeństwo co do najwyższej ilości przedsiębiorstw przypadnie w udziale okręgowi Izby Łódzkiej z jego 65.173 przedsiębiorstwami. Jest to zrozumiałe ze względu na poważne uprzemysłowienie tego okręgu, a w konsekwencji silną sieć placówek handlowych. Dalsze uczestnictwo poszczególnych okręgów według ilości przedsiębiorstw przypada kolejno na okręgi izb: Wielkopolskiej, Kieleckiej, Krakowskiej, Warszawskiej Okręgowej, a następnie Grodzkiej, Lubelskiej, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Izby Poleskiej, Wołyńskiej, Białostockiej, Pomorskiej i wreszcie Wileńskiej.

Omawiane wyżej dane dotyczą wszystkich przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych łącznie Obecnie przechodzimy do badania odrębnie przedsiębiorstw przemysłowych i odrębnie przedsiębiorstw handlowych.

Ilość wykupionych świadectw przemysłowych w latach 1927 — 1929 przez przedsiębiorstwa przemysłowe ilustruje poniższe zestawienie:

Okrąg Izby Skarbowej	1927	1928	1929
Białostockiej	10.613	9.761	8.815
Kieleckiej	16.787	14.515	13.546
Krakowskiej	13.184	13.801	13.228
Lubelskiej	13.868	11.860	10.774
Lwowskiej	27.940	27.343	25.764
Łódzkiej	22.195	21.186	19.850
Poleskiej	11.696	10.653	9.584
Pomorskiej	8.682	8.753	8.394
Warszawskiej Grodzkiej	17.992	18.424	17.058
" Okręgowej	13.841	12.105	11.373
Wielkopolskiej	20.210	20.608	20.187
Wileńskiej	6.766	5.911	5.455
Wołyńskiej	8.880	8.732	8.004
Śląskiego Urzędu Wojew.	9.398	10.219	16.438
W całej Rzeczypospolitej	202.052	193.871	182.470

Z przedstawionego wyżej zestawienia należałoby wyciągnąć wniosek, że ilość czynnych przedsiębiorstw przemysłowych naogół maleje z roku na rok. W porównaniu bowiem ze stanem w roku 1927 nie wykupiło świadectw przemysłowych na rok 1928 — 8181 przedsiębiorstw, t. j. około 4%, na rok 1929 zaś — 19.582 przedsiębiorstw, t. j. około 9,6%. Zdawałoby się zatem, iż w roku 1929 unieruchomiono zgórą 19 tysięcy placówek.Tak pośpiesznie wyprowadzony wniosek byłby wręcz fałszywy. W danym wypadku zmniejszenie się ilości wykupionych świadectw przemysłowych nie posiada cech tak ujemnych, jakby wydawać się mogło na pierwszy rzut oka, a to z tego względu, iż źródło spadku ilości świadectw przemysłowych, wykupowanych przez przedsiębiorstwa przemysłowe, leży gdzieindziej.

Poddajemy więc bliższej analizie posiadany materjał cyfrowy, rozkładając go na drobniejsze składniki. Najbardziej interesujący będzie podział przedsiębiorstw przemysłowych na dwie grupy: — przedsiębiorstw zakrojonych na większą skalę i przedsiębiorstw mniejszych.

Do przedsiębiorstw większych, poważniejszych zaliczane są zazwyczaj przedsiębiorstwa, wykupujące świadectwa przemysłowe pierwszych pięciu kategorji.

Pozostałe przedsiębiorstwa przemysłowe, z nielicznemi wyjątkami, uważane są za mniejsze.

Otóż ilość czynnych przedsiębiorstw przemysłowych I—V kategorji w roku 1927 wynosiła ogółem 7847, w 1928 roku — 8783, w 1929 roku zaś wzrosła do 9122, t. j. o 16% w stosunku do roku 1927.

W poszczególnych okręgach linja rozwojowa omawianych przedsiębiorstw przemysłowych kształtowała się następująco:

Okrąg Izby Skarbowej	1927	1928	1929
Białostockiej	233	271	277
Kieleckiej	830	675	700
Krakowskiej	551	667	677
Lubelskiej	241	289	305
Lwowskiej	759	825	827
Łódzkiej	1.176	1.387	1.454
Poleskiej	243	246	284
Pomorskiej	510	429	461
Warszawskiej Grodzkiej	825	1.018	1.039
„ Okręgowej	388	435	477
Wielkopolskiej	911	1.112	1.155
Wileńskiej	215	232	202
Wołyńskiej	151	185	190
Śląskiego Urzędu Wojew.	814	1.012	1.074
W całej Rzeczypospolitej	7.847	8.783	9.122

W roku 1928 ilość czynnych większych przedsiębiorstw przemysłowych wzrosła w porównaniu do r. 1927 o 936 jednostek, t. j. o 11,9%, w roku zaś 1929 o 1275 przedsiębiorstw, t. j. o 16,2%.

Największa ilość omawianych przedsiębiorstw położona jest w okręgu Izby Skarbowej Łódzkiej — 1454, co stanowi około 16% w stosunku do ogólnej ilości tych przedsiębiorstw. Następnie idą kolejno okręgi izb: Wielkopolskiej, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Warszawskiej Grodzkiej, Lwowskiej, Kieleckiej, Krakowskiej, Warszawskiej Okręgowej, Pomorskiej, Lubelskiej, Poleskiej, Białostockiej, Wileńskiej i wreszcie Wołyńskiej. W okręgu tej ostatniej Izby ilość większych przedsiębiorstw przemysłowych wynosiła w roku 1929 zaledwie 190, co stanowi 2% ogólnej ilości omawianych przedsiębiorstw. Niemniej we wszystkich prawie okręgach kresowych daje się zauważyć stopniowy lecz stały wzrost poważniejszych placówek przemysłowych. Wyjątek stanowi okrąg Izby Wileńskiej, gdzie unieruchomiono w r. 1929 trzynaście przedsiębiorstw z pośród 215 czynnych w roku 1927.

Przechodząc do drugiej grupy przedsiębiorstw przemysłowych, nazwanych przez nas mniejszemi, stwierdzić należy, że przedsiębiorstwa tej grupy bynajmniej nie są likwidowane, lecz wprost przeciwnie, ilość ich w okresie ostatnich trzech lat wzrosła. Nie można, jednak, obliczenia tych przedsiębiorstw opierać na ilości wykupionych świadectw przemysłowych, w szczególności dotyczy to przedsiębiorstw zaliczanych poprzednio do VIII-ej kategorji świadectw przemysłowych. Kilkadziesiąt tysięcy takich przedsiębiorstw wskutek korzystnej dla nich interpretacji przez Sąd Najwyższy przepisów art. 8 p. 5 Ustawy o podatku przemysłowym oraz rozdz. XIX cz. II lit. s załącznika do art. 23 tejże Ustawy niema obecnie obowiązku wykupowania świadectw przemysłowych.

Tu właśnie leży przyczyna ogólnego spadku ilości wykupionych świadectw przemysłowych.

Jest to jedyny i wyłączny powód wykazanego na wstępie zmniejszenia się ilości świadectw wykupowanych przez przedsiębiorstwa przemysłowe. Na potwierdzenie podajemy, iż ilość świadectw przemysłowych VI kat. przemysłowej w roku 1929 zwiększyła się o 104 w stosunku do ilości w roku 1928, ilość zaś świadectw przemysłowych VII-ej kat. przemysłowej w tymże okresie wzrosła o 635 świadectw. Spadek więc dotyczyć mógł li tylko przedsiębiorstw rzemieślniczych VIII kategorji, wolnych obecnie od obowiązku wykupowania świadectw przemysłowych.

Co się tyczy przedsiębiorstw handlowych, to ilość czynnych tego rodzaju placówek wynosiła ogółem, jak następuje:

Okrąg Izby Skarbowej	1927	1928	1929
Białostockiej	20.222	20.709	20.594
Kieleckiej	40.496	40.791	40.179
Krakowskiej	34.288	36.574	36.915
Lubelskiej	32.408	33.158	32.133
Lwowskiej	78.543	83.454	82.150
Łódzkiej	46.142	46.739	45.323
Poleskiej	20.690	22.183	22.307
Pomorskiej	15.910	16.969	17.421
Warszawskiej Grodzkiej	31.055	31.012	30.459
„ Okręgowej	36.361	36.538	36.251
Wielkopolskiej	34.669	36.332	36.051
Wileńskiej	16.304	15.716	15.357
Wołyńskiej	22.716	23.807	23.065
Śląskiego Urzędu Wojew.	19.567	21.904	22.094
W całej Rzeczypospolitej	449.371	465.681	460.299

We wszystkich prawie okręgach daje się zauważyć kilkuprocentowy w roku 1928 wzrost ilości wykupionych przez przedsiębiorstwa handlowe świadectw przemysłowych, a następnie ich łagodny spadek w roku 1929. Zmniejszenie się ilości przedsiębiorstw handlowych w roku 1929 nie nastąpiło tylko w 3-ch okręgach: Poleskiej Izby Skarbowej, Pomorskiej oraz Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego — w okręgach tych widoczna jest tendencja stałego wzrostu.

Naogół w roku 1928 ilość przedsiębiorstw handlowych zwiększyła się w stosunku do ilości w 1927 roku o 16.510, t. j. o 3,7%, w następnym zaś roku spadła o 5582, t. j. o 1,2%. Mimo to ilość czynnych w roku 1929 przedsiębiorstw handlowych w porównaniu do ilości w roku 1927 jest wyższa o 10.928 jednostek, t. j. o 2,4%.

Największa ilość przedsiębiorstw handlowych znajdowała się w r. 1929 w okręgu Izby Skarbowej Lwowskiej — 82.150 przedsiębiorstw. Następnie idą kolejno okręgi izb: Łódzkiej, gdzie znajduje się 45.323 przedsiębiorstw handlowych, Kieleckiej — 40.179, Krakowskiej — 36.915, Warszawskiej Okręgowej — 36.251, Wielkopolskiej — 36.051, Lubelskiej — 32.133, Warszawskiej Grodzkiej — 30.459, Wołyńskiej — 23.065, Poleskiej — 22.307, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego — 22.094, Izby Białostockiej — 20.594, Pomorskiej — 17.421, Wileńskiej — 15.357. Jak widzimy więc, prawie wszystkie nasze okręgi kresowe pod tym względem stoją na szarym końcu.

Obecnie przystępujemy do zbadania przyczyny wykazanej wyżej zniżki ilości wykupionych przez przedsiębiorstwa handlowe świadectw przemysłowych na rok 1929. Zniżka ta wprawdzie jest minimalna, wynosi zaledwie 1,2% w stosunku do roku poprzedniego, niemniej należy ustalić jej źródło. Inaczej nie mielibyśmy właściwego obrazu linji rozwojowej przedsiębiorstw handlowych.

Podobnie jak to uczyniliśmy z przedsiębiorstwami przemysłowemi, dzielimy przedsiębiorstwa handlowe na dwie grupy: większych placówek i mniejszych. Do pierwszej grupy zaliczamy przedsiębiorstwa, wykupujące świadectwa przemysłowe I-ej i II-ej kategorji, a więc hurtowe i częściowo półhurtowe, do drugiej zaś pozostałe przedsiębiorstwa, t. j. wykupujące świadectwa III — V kat. handlowej.

Otóż ilość czynnych przedsiębiorstw handlowych I — II kategoryj w roku 1927 wynosiła 31.712, w roku 1928 — 37.723, w roku 1929 zaś wzrosła do 39.866 przedsiębiorstw.

Poniższa tablica ilustruje ilościowy rozwój przedsiębiorstw handlowych I—II kategorji w poszczególnych okręgach w okresie ostatnich trzech lat:

Okrąg Izby Skarbowej	1927	1928	1929
Białostockiej	1.499	1.579	1.549
Kieleckiej	2.442	2.643	2.737
Krakowskiej	2.245	2.699	2.952
Lubelskiej	1.526	1.674	1.701
Lwowskiej	3.259	4.028	3.960
Łódzkiej	3.049	3.324	3.411
Poleskiej	1.350	1.550	1.605
Pomorskiej	1.817	2.114	2.391
Warszawskiej Grodzkiej	5.170	5.486	5.381
„ Okręgowej	1.743	1.812	1.901
Wielkopolskiej	3.709	4.548	5.084
Wileńskiej	1.359	1.343	1.429
Wołyńskiej	1.161	1.363	1.526
Śląskiego Urzędu Wojew.	2.383	3.560	4.146
W całej Rzeczypospolitej	32.712	37.723	39.866

Zestawienie to wykazuje, że ilość przedsiębiorstw handlowych większych wzrosła w roku 1928 w stosunku do ilości w roku 1927 o 5011 przedsiębiorstw, t. j. o 15,3%, w roku 1929 zaś o 7154 przedsiębiorstw, t. j. o 21.8% w porównaniu ze stanem w roku 1927. Największa ilość przedsiębiorstw przybyła w okręgach Śląskim i Wielkopolskim.

Biorąc za podstawę rok 1927 zwiększenie się ilości przedsiębiorstw I i II kat. handlowej w roku 1929 wyraża się w cyfrach absolutnych w okręgu Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego — 1703, w okręgu Izby Wielkopolskiej — 1375, Izby Krakowskiej — 707, Lwowskiej — 701, Pomorskiej — 574, Wołyńskiej — 365, Łódzkiej — 362. Kieleckiej — 295, Poleskiej — 255, Warszawskiej Grodzkiej — 211, Lubelskiej — 175, Warszawskiej Okręgowej — 158, Białostockiej — 150, Wileńskiej 63.

W cyfrach względnych wzrost ilości omawianych przedsiębiorstw w roku 1929 w stosunku do ilości w r. 1927 przedstawia się w poszczególnych okręgach jak następuje: W okręgu Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego — 77,2%, w okręgu Izby Wielkopolskiej — 37%, Pomorskiej — 31,5%, Krakowskiej — 31,4%, Wołyńskiej 31,4%, Lwowskiej — 21,5%, Poleskiej — 18.8%, Kieleckiej — 12%, Łódzkiej — 11,8%, Lubelskiej — 11,4%, Białostockiej — 10%, Warszawskiej Okręgowej — 9,1%, Wileńskiej — 4,6% i Warszawskiej Grodzkiej 4,1%.

Co się tyczy terytorjalnego rozmieszczenia powyższych przedsiębiorstw handlowych, to największa ich ilość położona jest w okręgu Izby Warszawskiej Grodzkiej — 5381, najmniej zaś w okręgu Izby Wileńskiej — 1422 przedsiębiorstw.

Przechodzimy do drugiej grupy przedsiębiorstw handlowych t. j. III—V kategorji, aby tu doszukać się przyczyny ogólnej zniżki ilości świadectw przemysłowych, wykupionych na rok 1929 przez przedsiębiorstwa handlowe.

Otóż według danych statystycznych Ministerstwa Skarbu na rok 1930 wykupiono 230.674 świadectw przemysłowych III-ciej kategorji handlowej, ilość ta jest wyższa od wykupionych na rok 1928 o 8885 świadectw. A zatem tylko przedsiębiorstwa handlowe 2-ch najniższych kategorji — handel drobny i wędrowny, przyczyniły się do ubytku świadectw przemysłowych, nabytych przez przedsiębiorstwa handlowe na 1929 rok w ilości o 1,2% mniejszej od ilości, wykupionej na rok 1928. Tłumaczy się to tem. że przedsiębiorstwa powyższe, jako nie posiadające przeważnie stałego miejsca sprzedaży, z łatwością wymykają się z pod kontroli władz skarbowych. Nadto wiele z pośród omawianych przedsiębiorstw upada z tego względu, iż są finansowo zbyt słabe, aby wytrzymać konkurencję handlową przedsiębiorstw ekonomicznie silniejszych. W razie zaś pomyślnego wyniku walki konkurencyjnej, t. j. gdy przedsiębiorstwo nie zanika, lecz rozwija się, przechodzi ono automatycznie do wyższej kategorji świadectw przemysłowych. Zjawisko to jest powszechne i uważane jest za objaw zdrowy. Przegrupowanie przedsiębiorstw z niższych kategorji do wyższych jest pożądane zresztą ze względów państwowych, jako też leży w interesie szerokiej rzeszy konsumentów.

A teraz drugie zagadnienie — linja rozwojowa rachunkowości przedsiębiorstw w okresie trzech lat oraz ustosunkowanie do ilościowego rozwoju przedsiębiorstw w tymże okresie.

Według danych, zawartych w powołanych publikacjach Ministerstwa Skarbu, jako też z tymczasowych obliczeń Min. Skarbu za rok 1929, dla celów wymiaru państwowego podatku przemysłowego, zaofiarowała ksiąg handlowych następująca ilość przedsiębiorstw:

Okrąg Izby Skarbowej	1927	1928	1929
Białostockiej	373	612	837
Kieleckiej	1.024	1.382	1.321
Krakowskiej	1.852	2.570	2.933
Lubelskiej	940	995	1.312
Lwowskiej	4.272	5.443	5.422
Łódzkiej	1.722	1.855	1.819
Poleskiej	309	456	544
Pomorskiej	1.443	2.240	2.412
Warszawskiej Grodzkiej	3.718	4.048	4.299
„ Okręgowej	872	982	1.119
Wielkopolskiej	3.631	4.607	5.444
Wileńskiej	367	621	509
Wołyńskiej	311	418	629
Śląskiego Urzędu Wojew.	2.597	3.014	2.911
W całej Rzeczypospolitej	23.431	29.243	31.509

Jak wynika z powyższej tablicy przedsiębiorstw, prowadzących księgi handlowe, było ogółem w roku 1927 — 23.431, w roku 1928 — 29.243, w roku 1929 zaś — 31.509. Biorąc za podstawę rok 1927, ilość przedsiębiorstw, prowadzących księgi handlowe w roku 1928 zwiększyła się o 5812, t. j. o 29%, w roku 1929 zaś o 8078, t. j. o 34%.

Tendencja zakładania ksiąg, jak widzimy, jest dość silna. Zwłaszcza w okręgach izb Krakowskiej i Wołyńskiej wystąpiła ona aż nadto wyraziście — w okręgu pierwszej Izby wzrost ilości przedsiębiorstw w roku 1929 wyraża się w 58% w stosunku do roku 1927, natomiast w okręgu drugiej Izby przekracza 100%.

Największa ilość przedsiębiorstw, prowadzących księgi handlowe znajduje się w okręgu Izby Wielkopolskiej.

Na drugiem miejscu co do ilości ksiąg stoi okrąg Izby Lwowskiej. Następnie idą kolejno okręgi izb: Warszawskiej, Grodzkiej, Krakowskiej, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Pomorskiej, Łódzkiej, Kieleckiej, Lubelskiej, Warszawskiej Okręgowej, Białostockiej, Wołyńskiej, Poleskiej i wreszcie Wileńskiej.

Mimo dość poważnego tempa wzrostu ilości przedsiębiorstw, prowadzących księgi handlowe, stan księgowości w Polsce nie osiągnął jeszcze właściwego poziomu. Wszak ilość przedsiębiorstw, prowadzących księgi, stanowi zaledwie 64% ilości przedsiębiorstw, zaliczonych przez nas wyżej do grupy przedsiębiorstw większych (I—V kat. przem. i I—II kat. handl.), w stosunku zaś do ogólnej ilości przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, stanowi tylko 4%. Jest to odsetek bardzo niski.

Taki stan wymaga jak najszybszej naprawy. Najbardziej skutecznym bodaj środkiem ku doprowadzeniu ilości ksiąg do poziomu jak najwyższego, a conajmniej równego, ilości przedsiębiorstw większych, będzie stosowanie rygorystycznej polityki podatkowej władz w stosunku do przedsiębiorstw nie prowadzących ksiąg handlowych. Wymaga tego zresztą zasada równomierności opodatkowania, której przestrzeganie winno być niezłomne.

Równomierność opodatkowania zmierza do niejednakowego traktowania pod względem podatkowym przedsiębiorstw, prowadzących księgi handlowe z przedsiębiorstwami nie prowadzącemi ich, t. j. z podatnikami, nie dającymi władzom skarbowym możności ustalenia faktycznie osiągniętych obrotów i dochodów i przeważnie usiłującymi wprowadzić władze w błąd przez wykazanie w swych zeznaniach podatkowych kwot obrotu i dochodu kilkakrotnie niższych od rzeczywistych.

Przedsiębiorstwa, wykazujące na podstawie prowadzonych ksiąg handlowych całkowite sumy obrotów i dochodów, winny być dla wyrównania omawianej różnicy w opodatkowaniu premjowane, winny podlegać lżejszemu obciążeniu podatkowemu w stosunku do przedsiębiorstw, które, nie prowadząc ksiąg, są nieuchwytne dla fiskusa.

Niejednokrotnie sami podatnicy, przy dobrej nawet woli, nie mogą sobie zdać sprawy z dokonanych obrotów, a tembardziej z osiągniętych dochodów.

Na tak nieporządną gospodarkę, zwłaszcza w przedsiębiorstwach większych, władze nie powinny patrzeć obojętnie z różnych powodów, i o ile to nie jest możliwe w inny sposób, to drogą odpowiedniej polityki podatkowej zmusić tego rodzaju przedsiębiorstwa do prowadzenia gospodarki na poziomie godnym państwa kulturalnego.

WITOLD BERNHARDT.

KARTOTEKA MAGAZYNOWA

(Z „MON BUREAU")

Wzór konta, poniżej przedstawiony, służy do zapisywania ruchu i składu towarów w handlu lub

Nr. lub rozmiar: 7		Nazwa towaru: obsadki							Dział B	Maxim. 250		Min. 40	Nr. karty	
Data	Przych.	Rozch.	Pozost.	Nr. dowodu	Data	Przych.	Rozch.	Pozost.	Dowód	Data	Przych.	Rozch.	Pozost.	Nr. dowodu.
1929			40											
15/XII	100		140	602										
16 „		20	120	603										
17 „		40	80	604										
20 „		15	65	607										
22 „		30	35	609										
24 „	200		235	610										

przedsiębiorstwie przemysłowem. Jest to wg. autora w „Mon Bureau", najprostszy rodzaj karty magazynowej, gdyż daje stale stan ilościowy inwentarza oraz pozwala orjentować się w potrzebach magazynu, sygnalizując przedsiębiorcy, kiedy dany towar jest na wyczerpaniu i że należy go zakupić lub wyprodukować w fabryce własnej.

Oznaczone na kartce maximum i minimum towaru wskazują granice, w których może się wahać ilość towaru na składzie. Granice te wyznacza doświadczenie.

Karty są formatu 12,5x20. Drukowane są obustronnie. Konik na karcie wskazuje numer segregacyjny.

Tłomaczył J. GRABIŃSKI.

WYROK W SPRAWIE BUCHALTERÓW-BIEGŁYCH SĄDOWYCH

Podajemy do wiadomości kol. kol. buchalterów-rzeczoznawców, zaprzysiężonych jako biegłych sądowych, że w dn. 20 września r. b. Sąd Okręgowy w Warszawie w Wydziale III-cim karnym mocą decyzji ostatecznej (Nr. III. K. Z. 81/30) postanowił:

„Po rozpoznaniu zażalenia biegłego buchaltera... i zważywszy, że **Sąd nie ma żadnych podstaw do kwestjonowania ilości podanych przez biegłego godzin,** postanawia wypłacić biegłemu i t. d.".

Decyzja ta, zasadnicza dla pracy i powagi buchalterów-biegłych sądowych, ma doniosłe znaczenie i spowodowana była skargą jednego z członków n/Związku, zaprzysiężonego biegłego sądowego buchaltera.

Kol. kol. biegli buchalterzy, ustanowieni przy innych sądach Rzplitej, winni się powoływać na przytoczoną decyzję, naturalnie w razie kwestjonowania im ilości podanych godzin.

OBLICZENIA BANKOWE I KUPIECKIE

(Ciąg dalszy).

Waluta przed saldem otwarcia.

Do rzadkich należą przypadki, aby pozycje rku bież. miały walutę przed saldem otwarcia, a wtedy winno się brać za podstawę obliczenia dzień waluty przed saldem otwarcia. Gwoli nieutrudnianiu obliczenia L% dolicza się do takiej pozycji, zależnie od rku do dnia księgowania i walutuje się pozycję z walutą daty księgowania.

R-k czekowy w instytucjach finansowych.

Rk. bież. jest najprostszą formą współpracy kupca z bankiem, będzie on już to kredytowy, albo debetowy, lub kredytowo-debetowy. Obciążenia i uznania na tym rku dokonywa się na podstawie pisma bankowego, albo i bezpośrednio przez wypłatę czekiem.

Jeżeli rk bieżący stale jest debetowy przy odpowiedniem zabezpieczeniu, to taki rk nazywa się „oncallowym" (D. U. R. 16/7 1920), jeżeli zaś stale jest kredytowy i podnoszenie z niego dokonywa się tylko czekiem, to nazywamy go rkiem czekowym.

Podnoszenia za czekiem z takiego rku przestrzegają ściśle niektóre banki, jak: Bank Polski, P. K. O., B. G. K.

Rk czekowy w instytucjach finansowych prowadzony i zamykany jest jak rk bieżący, ale często bez prowizji, np. B. G. K. oprocentowywa na 4%—porto od pozycji do 40 gr. — bez żadnych dalszych kosztów. sztów.

R-k czekowy Banku Polskiego.

Jest nieoprocentowany, prowadzony bez żadnych kosztów. Stała wkładka zawiązkowa wynosi zł. 500.

R-k czekowy P. K. O.

(Postanowienie o obrocie czekowym P. K. O.)

R-k czekowy oprocentowywa P. K. O. na 2% rocznie, bonifikując odsetki za pełne okresy 15-to dniowe, przy zamykaniu raz na rok dnia 31/12.

Opłaty pobierane w obrocie czekowym na ciężar r-ku czekowego:

a) Opłata manipulacyjna od wpłat gotówkowych na r-k czekowy

	do zł.	50.—	opłata	zł. 0.05
od zł. 50	do „	100.—	„	„ 0,10
„ „ 100	„ „	500.—	„	„ 0.20
„ „ 500	„ „	1000.—	„	„ 0.50
„ „ 1000	„ „	5000.—	„	„ 1.
	ponad „	5000.—	„	„ 0.25 za każdy rozpoczęty tysiąc

b) Opłata manipulacyjna od czeków kasowych i przekazowych zł. 0.05 bez względu na kwotę.

c) Prowizja w wysokości 3‰ od każdej wypłaty dokonanej na podstawie przekazu czekowego.

d) Wolne od opłat są odpisy i dopisy przelewowe.

e) Za czeki stałe kwartalnie płatne zgóry zł. 0.45.

Wkładka zawiązkowa zł. 10.— Najwyższa suma czeku kasowego zł. 20.000.

Za druki do obrotu czekowego P. K. O. pobiera osobne opłaty.

Wyciąg z rachunku czekowego P. K. O. i zamknięcie r-ku.

POCZTOWA KASA OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

OBJAŚNIENIA SKRÓTÓW:

Zł. — złożenie (dow. zł.). PC. — przek. czek.
CK — czek kasowy O — odsetki
Pi — przelew dopisowy D — druki
P — odpisowy I — inne
U lub § z prawej strony liczb — sumom ogólnym.

Nr. Konta czekowego

Data. Wyciągu kontowego

Skrót	Data	Numery kont. serj. ks. bież. przelew. czeków lub ilość	WPŁATY	WYPŁATY	Prowizja	Należność manip.	STAN poprzedni	STAN obecny
			Złote i grosze	Złote i grosze	Złote i grosze	Złote i grosze	Złote i grosze	Złote i grosze
Zł	5.4	wkładka	1.000.—			—.50		999.50
D	8.6	druki		27.35			999.50	972.15
CK	9.10	czek kas.		200.—		—.05	972.15	772.10
PC	11.11	czek przel.		353.35	1.06	—.05	772.10	417.64
Pi	12.12	przel. dop.p.	3.845.27				417.64	4.262.91
P	23.12	przel. odpis.		2.500.—			4.262.91	1.762.91
O	31.12	%	12.77				1.762.91	1.775.68
O	3.3	%	5.91				1.775.68	1.781.59
	3.3	przel. odpis.		1.781.59			1.781.59	

Uwaga: Jeżeli saldo końcowe podniesiono za czekiem kasowym — to P. K. O. odpisze 0.05 gr. — jeżeli zaś czekiem przekazowym, to dodatkowo prowizję 3‰.

Opłaty manipulacyjne dla kont zagranicznych w obrocie czekowym P. K. O.

1) od wpłat gotówkowych — 2% od kwoty, minimum 20 gr.,

2) od wypłat zapomocą czeków kasowych — 20 gr. od czeku,

3) od wypłat zapomocą przekazów — 20 gr. od przekazu i prowizję od kwoty zł. 500. — 3%, ponad zł. 500 — 2%, minimum zł. 1.50,

4) przy przelewach — od każdego odpisu z konta zagranicznego i każdego dopisu na konto zagraniczne 1% od kwoty — minimum 20 groszy.

W obrocie przelewów z kont czekowych P. K. O. na konta czekowe, prowadzone w analogicznych instytucjach zagranicznych:

1) za odpisy z kont czekowych P. K. O. 10 gr. od pozycji i prowizję w wysokości 1% od kwoty, minimum 50 gr.,

2) dopisy na konta czekowe P. K. O. kwot, przelanych z rachunków czekowych instytucji zagranicznych, wolne są od opłat,

3) za załatwienie reklamacji — opłatę zł. 1.50 od reklamacji, o ile reklamacja nie była spowodowana omyłką, zaszłą przy załatwianiu przelewu.

Technika obliczania odsetek w P. K. O.

Przykład — jak wyciąg. Zamknięcie r-ku (dopisanie odsetek) 31/12. Całkowita likwidacja r-ku 3 marca. Dla obliczenia odsetek wyprowadza się saldo każdego pełnego półmiesiąca, następnie sumuje się wszystkie salda półmiesięczne razem i od łącznej sumy końcowej oblicza się odsetki (grosze we wszystkich kwotach odrzuca się bez poprawki).

A) Wyprowadzenie sald półmiesięcznych.

Rok bieżący. Rok następny

Rok bieżący						Rok następny	
1	—	11	972.—	21	417.—	1	1775.—
2	—	12	972.—	22	417.—	2	1775.—
3	—	13	972.—	23	417.—	3	1775.—
4	—	14	972.—	24	1762.—	4	1775.—
5	—	15	972.—		15330.—	5	7100.—
6	—	16	972.—				
7	—	17	972.—				
8	999.—	18	972.—				
9	999.—	19	772.—				
10	999.—	20	772.—				

B) Wyprowadzenie wzorów na obliczanie odsetek P. K. O.

Odsetki za rok $O = \frac{K. p. l.}{100}$

„ „ miesiąc $O = \frac{K. p. m.}{1200}$

„ „ pół mies. $O = \frac{K, p. pół mies,}{2400}$

Odsetki przy 2% stopie za 1 półmiesiąc

$$O = \frac{K. 2. 1.}{2400} = \frac{K}{1200}$$

Odsetki od łącznej sumy sald półmiesięcznych, t. j. od zł. 15330.—

$$O = \frac{15.330}{1200} = \text{zł. } 12.77$$

czyli odsetki w P. K. O. otrzymuje się, dzieląc sumę sald półmiesięcznych przez 1200.

Odsetki zł. 5.91 = 7100 : 1200.

Wkładki oszczędnościowe.

Z ogólnych postanowień obowiązujących właścicieli wkładek:

1) Każda wypłata może nastąpić li tylko za przedstawieniem książeczki oszczędnościowej,

2) Oprocentowanie wkładek zaczyna się z pierwszym dniem powszednim po wniesieniu wkładki, a kończy się z ostatnim dniem powszednim przed jej zwróceniem.

3) Wkładki do zł. 1000, można podnosić bez wypowiedzenia, a wkładki wyższe za poprzedniem wypowiedzeniem, przy podniesieniu bez wypowiedzenia pobierają banki osobną prowizję w wysokości 2% od sumy ponad zł. 1000.

4) Wkładki zamyka się 30/6 i 31/12, dopisując odsetki odrazu do kapitału od najbliższego półrocza kalendarzowego.

5) Za książeczkę banki pobierają 50 gr.,

6) Przy obliczaniu odsetek — grosze odrzucają bez poprawki.

Technika obliczania odsetek oszczędnościowych.

Od każdej wpłaty lub wypłaty oblicza się odrazu należne odsetki do dnia normalnego zamknięcia (najbliższe półrocze) dopisując, względnie odpisując je od poprzednich odsetek.

Każda książeczka wkładkowa ma osobny dla siebie r-k w księgach banku za oddzielnym numerem.

Przykład r-ku oszczędnościowego z zamknięciem i likwidacją.

(Skrót: „W" wypłata — „O" odbiór). Warunki: Na okaziciela — 8% rocznie.

Data	Nr. asyg. kasowej	W. O.	Zł.	gr.	Odsetki		Dnie	L%
17/9		W	100	—	2	28	103	103
9/12		W	100	—	—	46	21	21
	stan		200	—	2	74		
2/1	%		2	74				
		stan	202	74	8	02	180	364
15/5		O	82	—	—	84	46	38
		stan	120	74	7	18		
15/5		W	50	—	—	51	45	23
		stan	170	74	7	69		
24/6					—	26	7	12
					7	43		
		%	6	93		50		
			177	67				
		O	177	67				

Objaśnienia.

Kolumny na dnie L% i Uwagi w księgach bankowych nie istnieją, tu tylko wprowadzono dla jaśniejszego zrozumienia obliczenia odsetek.

a) od 17/9 do 31/12 — 13 + 90 = 103 dni przy wpł.
od 15/5 do 30/6 — 15 + 30 = 45 dni przy wpł.
od 15/5 do 30/6 — 16 + 30 = 46 dni przy odb.

b) Przy zamknięciu półrocznem, t. j. 31/12 odsetki wynosiły zł. 2.74.

c) Przy likwidacji r-ku 24/6, t. j. przy podniesieniu całej kwoty z książeczki — bank książeczkę wycowywa i pobiera za nią 50 gr.

d) Odsetki pierwotne wynoszą zł. 7.69, po strąceniu za 7 dni 26 groszy, wynoszą odsetki końcowe dnia 24/6 zł. 7.43. Od tego bank ściąga za książeczkę 50 gr.

Oprocentowanie wkładek oszczędnościowych w P. K. O.

Wkładki oszczędnościowe P. K. O. przyjmuje na 6%. Odsetki dopisuje raz na rok, t. j. 31/12, względnie przy likwidowaniu r-ku i oprocentowywa pełne okresy 15-dniowe, t. j. za nienaruszone saldo od 1 do 15 włącznie lub od 16 do 30 włącznie, jak w r-ku czekowym. Technika obliczania więc odsetek jest taka sama, jak przy r-ku czekowym P. K. O. z tem tylko dodatkiem, że odsetki otrzymane mnoży się jeszcze przez 3 (przy 6%).

Przykład wkładki P. K. O.

2/1	Wkł.	200.—
3/3	"	56.—
	stan	256.—
5/6	O	150.—
	stan	106.—
8/9	W	385.—
	stan	491.
2/1	"	15.63
	stan	506.63
4/4	%	7.59
	stan	514.22
	O	514.22

A. Wyprowadzenie sald półmiesięcznych.

Rok II.

1	506
2	506
3	506
4	506
5	506
6	506
	3036

Rok I.

Styczeń	1	200
"	2	200
Luty	3	200
"	4	200
Marzec	5	256
"	6	256
Kwiecień	7	256
"	8	256
Maj	9	256
"	10	256
Czerwiec	11	106
"	12	106
Lipiec	13	106
"	14	106
Sierpień	15	106
"	16	106
Wrzesień	17	106
"	18	491
Październik	19	491
"	20	491
Listopad	21	491
"	22	491
Grudzień	23	491
"	24	36259

b) Obliczenie odsetek.

Rok I: 6259 : 12 = 5 . 21 . 3 = *zł. 15.63*
Rok II: 3036 : 12 = 2 . 53 . 3 = *zł. 7.59*

DR. TEOFIL SEIFERT.

(C. d. n.).

PRENUMERATA „Buchaltera Polskiego“ wynosi (z przesyłką pocztową lub odnoszeniem do domów w Warszawie) kwartalnie zł. 4.50, półrocznie zł. 8.20, rocznie zł. 16. Członkowie Polskiego Zw. Buchalterów-Rzeczoznawców, Buch.-Bilansistów i ich Pomocników otrzymują pismo bezpłatnie.

CENA OGŁOSZEŃ: połowa strony tytułowej zł. 300.—

	przed tekstem	za tekstem	w treści redakcyjnej
cała strona	280.—	zł. 200.	zł. 350.—
1/2 „	150.—	110.—	180.—
1/4 „	80.—	60.—	100.—
1/8 „	45.—	35.—	60.—

WPŁATY dla „Buchaltera Polskiego” należy uskuteczniać na konto w P. K. O. Nr. 18686 — Polski Związek Buchalterów Rzeczoznawców, Buchalterów-Bilansistów i ich Pomocników—Warszawa.
Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Nowy Świat 3. tel. 764-04.

Redaktor i wydawca: *ANTONI JULJAN SZYLLER.*

Zakł. Druk. F. Wyszyński i S-ka, Warecka 15.